

Justitieministeriet
PB 25
00023 StatsrådetHänvisning
JM 12/41/2007Kontaktperson
Sören Silverström

Ärende
**BEGÄRAN OM UTLÅTANDE OM UTKAST
TILL REGERINGENS PROPOSITION MED
FÖRSLAG TILL LAGSTIFTNING OM SKYNDSAM
BEHANDLING AV ÄRENDEN INOM
FÖRVALTNINGEN OCH RÄTTSMEDEL MOT
DRÖJSMÅL**

Förslagets huvudsakliga innehåll

I utkastet till regeringens proposition föreslås att förvaltningsmyndigheterna åläggs att fastställa den uppskattade behandlingstiden för vissa ärenden som gäller en parts rättsliga ställning. Dessutom föreslås att det införs ett nytt rättsmedel som garanterar att parten kan föra frågan om dröjsmål vid behandlingen av förvaltningsärenden för att prövas av en rättskipningsmyndighet. Enligt förslaget ska rikets förvaltningslag, förvaltningsprocesslagen och lagen om förvaltningsdomstolarna ändras.

Förslagets förhållande till landskapet Åland

De rättsområden som berörs av förslaget faller både inom rikets och landskapets lagstiftningsbehörighet. Landskapets myndigheters förvaltningsförfarande hör till landskapets behörighet och i landskapet har antagits förvaltningslag (2008:9) för landskapet Åland som trädde i kraft den 1 april 2008. Det kan även noteras att Finlands regering i samband med antagandet av rikets förvaltningslag konstaterade att "av landskapet Ålands autonoma ställning följer att allmänna förvaltningsrättsliga procedurbestämmelser inte kan tillämpas på landskapets myndigheters verksamhet, utom när de sköter uppgifter som avses i 30 § självstyrelselagen för Åland (1144/1999)." (RP 72/2002, s. 52)

Till den delen som det föreslås ändringar i rikets förvaltningslag kommer dessa bestämmelser inte att gälla i landskapet. Enligt förslaget ska i rikets förvaltningslag införas bestämmelse om myndighets skyldighet att fastställa den uppskattade behandlingstiden för förvaltningsbeslut som

berör parter. En behandlingstid ska fastställas enbart för centrala ärendegrupper som omfattas av myndighetens befogenhet. Enligt förslaget ska de fastställda behandlingstiderna publiceras i ett allmänt kommunikationsnät. Myndigheten ska även följa upp hur de på förhand fastställda behandlingstiderna efterföljs.

Landskapsregeringen konstaterar att 20 § förvaltningslag (2008:9) för landskapet Åland innehåller reglering om behandling utan ogrundat dröjsmål. Enligt 20 § ska ett ärende som har inletts hos myndigheten behandlas utan ogrundat dröjsmål och såvitt möjligt upptas för avgörande inom tre månader från den dag då ärendet inleddes. För de ärenden som inte har upptagits till avgörande före utgången av denna tidsrymd, ska tjänstemannen eller annan som handlägger ärendet årligen uppgöra och tillställa myndigheten en redogörelse över varför ärendena inte upptagits i tid. En myndighet ska på en parts begäran ge en uppskattning om när ett beslut kommer att fattas samt svara på förfrågningar om hur behandlingen framskrider.

Landskapslagstiftningen innehåller i dagens läge en allmän skyldighet att behandla ett ärende utan ogrundat dröjsmål. Det finns även ett riktgivande krav på behandling inom tre månader från den dag då ärendet inleddes. Enligt förarbeten är tidsfristen om tre månader inte absolut, utan en längre behandlingstid där tre månader inte är en tillräcklig tid möjliggörs. Ärendets särskilda natur och dess betydelse med tanke på en parts rättsliga ställning kan påverka den tid som behandlingen av ett ärende kräver (FR 8/2006-2007). I landskapet finns inte någon sådan mera specifik skyldighet att fastställa behandlingstider för centrala ärendegrupper som nu föreslås i riket.

Förslaget utgår även från att förvaltningsprocesslagen ändras så att det införs bestämmelser om anförandet av dröjsmålsbesvär. Förvaltningsrättskipningen hör till rikets behörighet och förvaltningsprocesslagen är direkt tillämplig även i landskapet. Dock innehåller 25 § självstyrelselagen för Åland särskild reglering som har företräde framom förvaltningsprocesslagen.

Enligt förslaget skulle 73a § förvaltningsprocesslagen innehålla en bestämmelse om grunder för dröjsmålsbesvär. Enligt förslaget får en part anföra besvär över dröjsmål när det gäller behandling av ett förvaltningsärende på den grund att den i lag föreskrivna behandlingstiden eller den föreslagna uppskattningen av behandlingstiden som ska ingå i rikets förvaltningslag har överskridits av skäl som inte beror på parten själv så, att den sammanlagda behandlingstiden för ett ärende har blivit oskäligt lång med beaktande av ärendets art och betydelse för parten.

Landskapsregeringen uppfattar den föreslagna bestämmelsen om grunder för dröjsmålsbesvär så att det finns grunder för anförande av dröjsmålsbesvär om det i landskapslag har föreskrivits en viss behandlingstid. Enligt 20 § förvaltningslag (2008:9) för landskapet Åland är hänvisningen till behandling inom tre månader inte absolut utan riktgivande. Det är därför tveksamt om 20 § landskapets förvaltningslag kan ligga till grund för de föreslagna dröjsmålsbesvärerna.

Landskapets förvaltningslagstiftning innehåller inte någon sådan bestämmelse om uppskattning av behandlingstid som föreslås ingå i rikets förvaltningslag. Landskapsregeringen noterar även att förslaget till 73a § förvaltningsprocesslagen uttryckligen hänvisar till den föreslagna bestämmelsen i 23a § 2 mom. rikets förvaltningslag. En motsvarande möjlighet att anföra ett dröjsmålsbesvär i landskapet skulle inte finnas.

De föreslagna ändringarna i lagen om förvaltningsdomstolarna faller inom ramen för rikets lagstiftningsbehörighet och skulle även vara gällande i förhållande till landskapet.

Sammanfattning

Syftet med propositionen är att främja tillgodoseendet av de grundläggande fri- och rättigheterna samt de mänskliga rättigheterna genom en förbättring av parternas rättsskydd i situationer där en förvaltningsmyndighet har underlåtit att fatta ett förvaltningsbeslut eller den totala behandlingstiden annars har blivit oskäligt lång. Landskapsregeringen understöder målsättningen med förslaget.

De föreslagna lagändringarna faller både inom landskapets och rikets lagstiftningsbehörighet. Ändringarna i rikets förvaltningslag skulle inte träda i kraft i landskapet medan ändringarna i förvaltningsprocesslagen och lagen om förvaltningsdomstolarna skulle vara tillämpliga i landskapet.

Möjligheten att anföra dröjsmålsbesvär i förhållande till landskapsmyndigheterna skulle vara beroende av att i landskapslagstiftning finns föreskrivet eller att det föreskrivs en viss behandlingstid för olika förvaltningsärenden. I dagens läge finns inte i landskapets förvaltningslag några bestämmelser om uppskattning av behandlingstid som motsvarar de som nu föreslås i riket. Behovet av motsvarande ändringar i landskapet bör utredas i samband med framtida ändringar i förvaltningslag (2008:9) för landskapet Åland.

Minister

Gun-Mari Lindholm

Chefsjurist

Sören Silverström